

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: EU-kontoret
Sagsnr.: 2005-790-0091
Dok.: NAH40055

Besvarelse af spørgsmål nr. S 393 fra medlem af Folketinget Morten Messerschmidt (DF).

Spørgsmål:

”Vil ministeren oplyse, om hun på linje med EF-Domstolens afgørelse i C-176/03, som ministeren i samrådet i Europaudvalget den 14. oktober 2005 gav udtryk for ikke ændrede det eksisterende traktatgrundlag, også finder afgørelsen T-306/01, hvor Retten i Første Instans fører dele af den fælles sikkerhedspolitik ind under traktaten for det indre marked, uproblematisk i forhold til den nuværende magtdeling og institutionelle balance mellem de tre søjler?”

Svar:

1. Retten i Første Instans' dom af 21. september 2005 i sag T-306/01, Yusuf og Al Barakaat International Foundation mod Rådet og Kommissionen, som spørgeren henviser til, vedrørte spørgsmålet om annullation af Rådets forordning nr. 881/2002 af 27. maj 2002 om indførelse af visse specifikke restriktive foranstaltninger mod visse personer og enheder, der har tilknytning til Usama bin Laden, Al-Qaida-organisationen og Taliban.

Forordningen fastsætter bl.a. en pligt for medlemsstaterne til at indefryse alle midler og økonomiske ressourcer, der tilhører, ejes eller besiddes af fysiske eller juridiske personer, grupper eller enheder, der er udpeget af en særlig sanktionskomité oprettet under FN's sikkerhedsråd og opført på et bilag til forordningen.

Baggrunden for forordningen er Rådets fælles holdning af 27. maj 2002, 2002/402/FUSP om restriktive foranstaltninger over for Usama bin Laden, medlemmer af Al-Qaida-organisationen og Taliban samt andre personer, grupper, virksomheder og enheder, der er knyttet til dem. Denne fælles holdning gennemførte FN's Sikkerhedsråds resolution 1390 (2002) af 16. januar 2002, der fastsatte, hvilke foranstaltninger der skulle træffes over for Usama bin Laden, medlemmer af Al-Qaida-organisationen og Taliban samt andre personer, grupper, virksomheder og enheder, der var knyttet til dem.

2. Forordningen blev vedtaget i medfør af EF-Traktatens artikel 60, 301 og 308, der har følgende ordlyd:

”Artikel 60, stk. 1

Hvis en handling fra Fællesskabets side i de i artikel 301 omhandlede tilfælde skønnes nødvendig, kan Rådet efter fremgangsmåden i artikel 301 træffe de nødvendige hasteforanstaltninger med hensyn til kapitalbevægelser og betalinger over for de berørte tredjelande.

Artikel 301

Såfremt en fælles holdning eller en fælles aktion, der vedtages ifølge bestemmelserne om den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik i traktaten om Den Europæiske Union, tager sigte på en handling fra Fællesskabets side for helt eller delvis at afbryde eller indskrænke de økonomiske forbindelser med et eller flere tredjelande, træffer Rådet med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen de nødvendige hasteforanstaltninger.

Artikel 308

Såfremt en handling fra Fællesskabets side viser sig påkrævet for at virkeliggøre et af Fællesskabets mål inden for fællesmarkedets rammer, og denne traktat ikke indeholder fornøden hjemmel hertil, udfærdiger Rådet på forslag af Kommissionen og efter at have indhentet udtalelse fra Europa-Parlamentet med enstemmighed passende forskrifter herom.”

Hvis Rådet efter bestemmelserne om den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik i EU-Traktatens afsnit V har vedtaget en fælles holdning om at indføre økonomiske sanktioner over for et eller flere tredjelande, indeholder EF-Traktatens artikel 60 og 301 hjemmel for Fællesskabet til at gennemføre den fælles holdning. Rådet kan således efter EF-Traktatens artikel 60 og 301 vedtage at afbryde eller indskrænke de økonomiske forbindelser med de tredjelande, som den fælles holdning retter sig imod, herunder forbyde kapitalbevægelser og betalinger mellem EU og de pågældende tredjelande. EF-Traktatens artikel 60 og 301 blev indsat ved Maastricht-Traktaten i 1992.

Sagsøgerne gjorde i sagen bl.a. gældende, at forordningen ikke gyldigt kunne vedtages i medfør af EF-Traktatens artikel 60, 301, og 308, idet Fællesskabet efter sagsøgernes opfattelse ikke har hjemmel til at gennemføre økonomiske og finansielle sanktioner mod enkeltpersoner og enheder, som ikke har en tilstrækkelig forbindelse med et bestemt tredjeland.

Om dette spørgsmål udtalte Retten bl.a. følgende i dommens præmis 165-166:

”Det er således muligt, at en fælles holdning eller en fælles handling, der vedtages som led i den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, kræver foranstaltninger fra Fællesskabets side i form af økonomiske og finansielle sanktioner, der er mere vidtgående end de foranstaltninger, som udtrykkeligt er fastsat i artikel 60 EF og 301 EF, og som består i at afbryde eller indskrænke de økonomiske forbindelser med et eller flere tredjelande, herunder med hensyn til kapitalbevægelser og betalinger.

I et sådant tilfælde gør anvendelsen af artikel 60 EF, 301 EF og 308 EF i forening som hjemmelsgrundlag det muligt på området for økonomiske og finansielle sanktioner at virkeliggøre et mål, som forfølges af Unionen og dens medlemsstater inden for rammerne af den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, således som det kommer til udtryk i en fælles holdning eller en fælles handling, uagtet at Fællesskabet ikke udtrykkeligt har hjemmel til at gennemføre økonomiske og finansielle sanktioner mod enkeltpersoner og enheder, som ikke har en tilstrækkelig forbindelse med et bestemt tredjeland.”

Videre fastslog Retten i dommens præmis 169:

”I denne sammenhæng er anvendelsen af artikel 308 EF for at supplere beføjelsen for Fællesskabet til i medfør af artikel 60 EF og 301 EF at gennemføre økonomiske og finansielle sanktioner begrundet i den omstændighed, at staterne – i verden, som den ser ud i dag – ikke længere kan betragtes som den eneste kilde til trusler mod international fred og sikkerhed. Unionen og dens fællesskabsøjle kan lige så lidt som det internationale samfund forhindres i at tilpasse sig til disse nye trusler ved at pålægge ikke blot tredjelande, men også personer, grupper, virksomheder, eller enheder med tilknytning hertil, som medvirker til at fremme international terroristvirksomhed eller på anden måde er til skade for international fred og sikkerhed, økonomiske eller finansielle sanktioner.”

Herefter konkluderede Retten, at Rådet var ”beføjet til at vedtage den anfægtede forordning, som iværksætter de i fælles holdning 2002/402 fastsatte økonomiske og finansielle sanktioner inden for Fællesskabet på grundlag af EF-Traktatens artikel 60, 301 og 308 i forening”, jf. dommens præmis 170.

Retten frifandt herefter Rådet for påstanden om annullation af Rådets forordning nr. 881/2002.

3. Rettens dom kan efter Justitsministeriets opfattelse ikke ses som udtryk for, at dele af det udenrigspolitiske samarbejde, der hører under det mellemstatslige samarbejde efter EU-Traktatens afsnit V, nu er blevet overflyttet til det overstatslige samarbejde i EF-Traktaten. Det, der er tale om, er i stedet, at Retten i Første Instans har taget stilling til omfanget af hjemmelsbestemmelserne i EF-Traktatens artikel 60, 301 og 308.